

Polski Związek Działkowców
Krajowa Rada

dr Joanna Bykowska, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Letnie cięcie krzewów ozdobnych

Koniec wiosny i lato to nieco nietypowy termin na wykonywanie cięć ozdobnych krzewów i pnączy. Dla wielu jednak roślin jest to wskazane, ponieważ pozytywnie wpływa na ich pokrój, a także kwitnienie w roku następnym.

Cięcie pobudzające kwitnienie

Termin wykonywania cięcia krzewów o ozdobnych kwiatach jest ściśle uzależniony od terminu kwitnienia oraz sposobu formowania pąków kwiatowych – na pędach tegorocznych lub dwuletnich. Po zakończeniu kwitnienia wykonuje się cięcie gatunków wcześniej kwitnących, zawiązujących

pąki kwiatowe na pędach ubiegłorocznych. Zabieg ten polega na skróceniu pędów, na których były kwiaty o 1/3 do 1/2 ich długości.

Do grupy krzewów kwitnących na pędach ubiegłorocznych należy wiele popularnych gatunków, m.in. forsycja pośrednia (*Forsythia xintermedia*), jaśminowce, potocznie nazywane jaśminami (*Philadelphus* sp.), krzewuszki (*Weigela* sp.), wrzosiec czerwony (*Eri-*

A. Pokora

Cięcie migdałka po kwitnieniu

ca carnea), tawuły o białych kwiatach: norweska (*Spiraea xcinerea* 'Grefsheim'), wczesna (*S. xarguta*), van Houtte'a (*S. xvanhouttei*), nippońska (*S. nipponica*), żylistki (*Deutzia* sp.), migdałek trójklapowy (*Prunus triloba*),

A. Pokora

Cięcie forsycji po kwitnieniu

lilak pospolity (*Syringa vulgaris*), porzeczka krwista (*Ribes sanguineum*), pigwowce (*Chaenomeles* sp.).

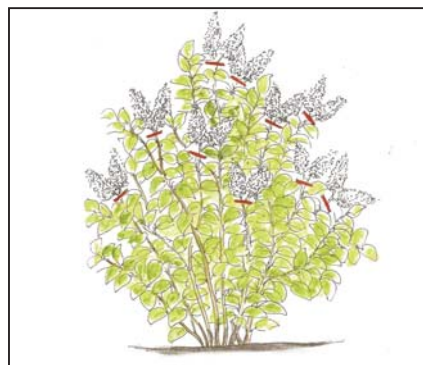
Późnowiosenny czy letni termin wykonania cięcia u wymienionych gatunków i ich odmian pozwala na wytworzenie nowych przyrostów w większej liczbie niż w przypadku roślin w ogóle nieciętych. Na nich późnym latem i jesienią uformują się pąki kwiatowe na rok następny. Dodatkowo rośliny są odmładzane i formowane. Mają mniejsze, bardziej regularne, zwarte i zagęszczone korony. Przycięcie krzewów kwitnących na pędach ubiegłorocznych w niewłaściwym okresie, tj. wczesną wiosną lub jesienią może spowodować nawet roczną przerwę w kwitnieniu.

Usuwanie przekwitłych kwiatostanów

To także sposób na poprawę kwitnienia, zwłaszcza w roku następnym. Zabieg ten zalecany jest m.in. dla lilaków oraz różaneczników. Dzięki temu roślina będzie mocniejsza, wytworzy większą liczbę nowych pędów oraz zawiąże więcej pąków kwiatowych na rok następny. U budlei Davida (*Bud-*

Usuwanie przekwitłych kwiatostanów u róży pnącej

J. Bykowska, A. Pokora

Usuwanie przekwitłych kwiatostanów u lilaka pospolitego

dleja davidii) usuwanie przekwitłych kwiatostanów pobudza krzew do wytworzenia kolejnych pąków kwiatowych, wydłużając w ten sposób okres kwitnienia rośliny. U różaneczników i azalii ostrożnie wyłamuje się pojedyncze kwiaty lub cały kwiatostan. Trzeba przy tym uważać, aby nie uszkodzić młodych przyrostów. U innych gatunków, gdy wyłamanie nie jest możliwe, delikatnie odcina się sekatorem kwiatostan lub owocostan powyżej najbliższej położonego liścia lub – tak jak w przypadku lilaków – powyżej młodych pędów.

Gatunki niewymagające cięcia

Niektóre z uprawianych krzewów ozdobnych nie lubią bądź nie wymagają cięcia. Należą do nich m.in. magnolie (*Magnolia* sp.), azalie i różaneczniki, potocznie nazywane rododendronami (*Rhododendron* sp.), hortensja ogrodowa (*Hydrangea macrophylla*), piłkowana (*H. serrata*) i pnąca (*H. petiolaris*), oczary (*Hamamelis* sp.), kaliny (*Viburnum* sp.), złotokapy (*Laburnum* sp.), wawrzynki (*Daphne* sp.), niektóre derenie, np. kousa (*Cornus kousa*), kwiecisty (*C. florida*), pagodowy (*C. controversa*) i skrętołisty (*C. alternifolia*) oraz niektóre powojniki (np. górski – *Clematis montana* i odmiany z grupy Atragene). U tych roślin latem wykonuje się jedynie cięcie sanitarne (pędy uszkodzone chore itp.).

Cięcie róż

W okresie letnim zazwyczaj u wszystkich róż usuwa się stopniowo przekwitłe kwiaty, co stymuluje powtórne zakwitanie roślin.

- U róż wielkokwiatowych i piennych, a także u róż rabatowych zawiązujących pąki kwiatowe od połowy czerwca aż do późnej jesieni, po przekwitnięciu wszystkich kwiatów na danym pędzie, usuwa się cały pęd ponad najbliższym liściem właściwym (mającym pięć listków). Jeśli pęd jest zbyt cienki, tnie się go poniżej, w miejscu, gdzie ma grubość ołówka.
- U róż okrywowych nie trzeba usuwać przekwitłych kwiatostanów, ponieważ odmiany z tej grupy mają zwykle zdolność do samooczyszczania (przekwitłe kwiaty same opadają).
- Typowe cięcie przeprowadza się jedynie u róż pnących. Odmiany kwitnące w sezonie tylko jeden raz zawiązują pąki kwiatowe wyłącznie na pędach ubiegłorocznych. Dlatego główne cięcie wykonuje się u nich latem, po zakończeniu kwitnienia. Usuwa się u podstawy wszystkie naj-

starsze pędy, pozostawiając młodsze, które będą kwitły w roku następnym. U róż pnących powtarzających kwitnienie latem wykonuje się tylko cięcia korygujące, wycinając pędy, słabe, bardzo cienkie, rosnące w niepożądanym kierunku lub nadmiernie zagęszczające roślinę.

Cięcie pnączy

Zasady wykonywania cięcia są u pnączy takie same jak u krzewów. Gatunki kwitnące na pędach ubiegłorocznych zaleca się przycinać zaraz po zakończeniu kwitnienia. W okresie letnim u zdecydowanej większości pnączy, zwłaszcza tych ozdobnych z liści, np. u winobluszczu (*Parthenocissus* sp.) można wykonywać cięcia korygujące, polegające na skracaniu pędów zbyt długich, nadmiernie zagęszczających rośliny. U rdestówki Auberta (*Fallopia baldschuanica*) zabieg ten trzeba niekiedy powtarzać nawet co 2–4 tygodnie.

Gatunki, które wcześniej rozpoczynają wegetację, jak np. winorośle (*Vitis* sp.) czy aktinidie (*Actinidia* sp.) – jeśli nie zostały przycięte na przedwiośniu, mogą być cięte (nawet silnie) na początku lata (od czerwca).

Letnie cięcie powojników (*Clematis* sp.) polega na usuwaniu nadmiernie rozrastających się, przeszkadzających pędów, ewentualnie także na usuwaniu przekwitłych kwiatostanów, co u odmian powtarzających kwitnienie przyspiesza powtórne zakwitanie i sprawia, że jest ono obfitsze.

Na przełomie lipca i sierpnia wykonuje się podstawowe (formujące) cięcia glicynii (*Wisteria* sp.). Większość ich nowych przyrostów przycina się wówczas nad czwartym liściem. Niecięte pozostawia się tylko te pędy, które mają ukierunkować wzrost pnącza.

A. Pokora

Cięcie formujące glicynii

Cięcie żywopłotów strzyżonych

- Żywopłoty założone z roślin liściastych (o ulistnieniu sezonowym), jak np. forsycje, ligustry, tawuły, berberysy, derenie, jaśminowce, aby były zadbane, estetyczne i zagęszczone, muszą być regularnie przycinane. W zależności od siły wzrostu, rośliny tniemy dwa – trzy razy w sezonie. Główne cięcie wykonuje się po zakończeniu intensywnego wzrostu młodych pędów, zazwyczaj na przełomie czerwca i lipca. Kolejne cięcia (tzw. korekcyjne) przeprowadza się pod koniec lata, w sierpniu. Przy trzykrotnym stryżeniu pierwsze cięcie można wykonać wczesną wiosną, w marcu, przed rozwojem liści.
- Podstawowe cięcie żywopłotów z gatunków iglastych (np. żywotniki, cyprysiki, jałowce, świerki, modrzewie, cisy) oraz liściastych zimozielonych (np. bukszpan, ognik szkarłatny, laurowiśnia wschodnia) zaleca się przeprowadzać wczesną wiosną, natomiast cięcia korygujące – w okresie letnim (czerwiec – lipiec). Polega ono na przycięciu świeżych przyrostów, zazwyczaj o połowę. Ostatnie cięcie, „kosmetyczne”, można ewentualnie wykonać w połowie sierpnia. Po tym czasie przycinanie nie jest wskazane, ponieważ młode pędy mogą przed zimą nie zdrewnieć a potem przemarznąć. W przypadku roślin iglastych zdolności do wytwarzania przyrostów z pąków śpiących zmniejszają się wraz z wiekiem. Dlatego po kilkunastu latach żywopłoty z nich wykonane wystarczy przycinać tylko raz w roku, latem.
- Cięcie w pierwszych latach po założeniu żywopłotu jest bardziej intensywne (radykalne). Każdorazowo skraca się wówczas pędy o 1/2–2/3 ich długości. W kolejnych latach cięcie ma na celu utrzymanie żądanej wysokości i szerokości. Aby uzyskać właściwe zagęszczenie i stabilność żywopłotu jego roczny przyrost na wysokość powinien wynosić ok. 1/3 długości rocznych przyrostów tworzącego go gatunku.

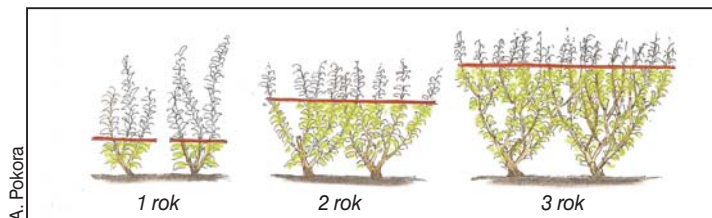

Fotojia.com/smuay

Letnie cięcie żywopłotu liściastego

Przy zakładaniu żywopłotu należy pamiętać o przestrzeganiu zasad zapisanych w regulaminie ROD. Żywopłot na granicy działek można posadzić

- Przy zakładaniu żywopłotu należy pamiętać o przestrzeganiu zasad zapisanych w regulaminie ROD. Żywopłot na granicy działek można posadzić

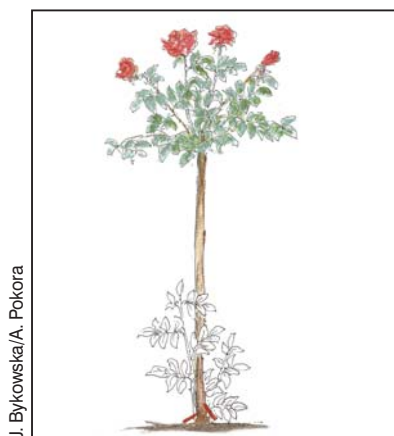
A. Pokora

Formowanie żywopłotu liściastego w pierwszych latach po posadzeniu

dzić tylko po uzyskaniu pisemnej zgody użytkownika sąsiedniej działki. Jego wysokość nie może przekraczać 1 m. W przypadku żywopłotu posadzonego od strony drogi wewnętrznej, jego wysokość także nie może mieć więcej niż 1 m, a przy granicy ROD – 2 m. Ponadto, pędy w żadnym przypadku nie mogą przerastać poza granicę działki.

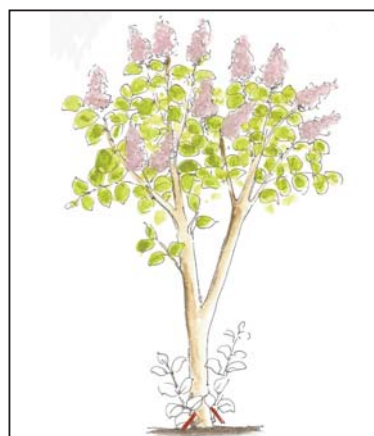
Usuwanie odrostów

Problem ten dotyczy roślin okulizowanych lub szczepionych na podkładce, np. róż, lilaka pospolitego, wierzb, migdałków, glicynii, milinu. Odrosty, potocznie zwane „dziczkami”, rosną intensywniej niż pędy odmiany szlachetnej i nie usunięte w porę mogą ją nawet całkowicie zagłuszyć. Zawsze należy je jak najszybciej usuwać. Najczęściej odrosty odcina się ostrym sekatorem, ale w przypadku róż okulizowanych na róży dzikiej (*Rosa canina*) zaleca się ich odrywanie. W podobny sposób należy traktować pędy rewersyjne (nietypowe dla danej odmiany).

J. Bykowska/A. Pokora

Usuwanie odrostów korzeniowych u róży piennej

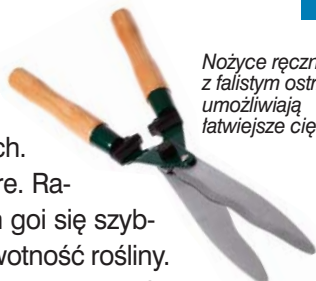
Usuwanie odrostów korzeniowych u lilaka pospolitego

Technika cięcia

Przygotowując się do zabiegu cięcia należy pamiętać o kilku podstawowych zasadach.

- Narzędzia zawsze muszą być czyste i ostre. Rana o gładkich, nieposzarpanych brzegach goi się szybciej, co pozytywnie wpływa także na zdrowotność rośliny.
- Do usuwania pędów cienkich o średnicy do 2,5–3 cm używa się sekatora jednoręcznego. Gdy pędy są grubsze (ich średnica wynosi 3–5 cm), lepszy jest sekator dwuręczny. Do cięcia młodych, żywych pędów korzystniejszy jest sekator nożycowy, u którego zarówno ostrze, jak i przeciwostrze tną gałązkę, przez co nie miażdżą tkanek. Do strzyżenia żywopłotów można używać nożyc ręcznych, elektrycznych lub spalinowych.
- Cięcia powinny być wykonane nad zdrowym, dobrze ukształtowanym liściem (pąkiem). Jeśli to możliwe, najwyższy liść (pąk), który pozostawiamy na pędzie, powinien być skierowany na zewnątrz. Dzięki temu nowe pędy nie będą wrastały do wewnątrz krzewu, nie będą się wzajemnie cieniowały, krzyżowały, ani uszkadzały na skutek ocierania.
- Miejsce cięcia powinno być oddalone o ok. 0,5 cm od liścia (pąka) gdy pędy są twarde, z małym rdzeniem, a ok. 1 cm nad liściem (pąkiem) – gdy cięte pędy są miękkie i mają duży rdzeń.
- Powierzchnia cięcia powinna być jak najmniejsza, aby zminimalizować ryzyko zainfekowania powstałej rany. Z tego względu najczęściej zaleca się wykonywanie cięcia prostopadłe do osi pędu, zwłaszcza gdy pędy rozchylają się na boki. Przy pędach sztywnych, rosnących pionowo, powierzchnia cięcia może być lekko skośna, co sprzyja spływaniu wody i obsychaniu rany.

- Rany powstałe po skróceniu grubych pędów zaleca się zabezpieczyć maścią ogrodniczą (która chroni przed utratą soków, a w przypadku gdy w swoim składzie zawiera fungicydy – także przed grzybami) lub innym preparatem (np. Funabenem 03 PA lub farbą emulsyjną z dodatkiem Topsinu M).

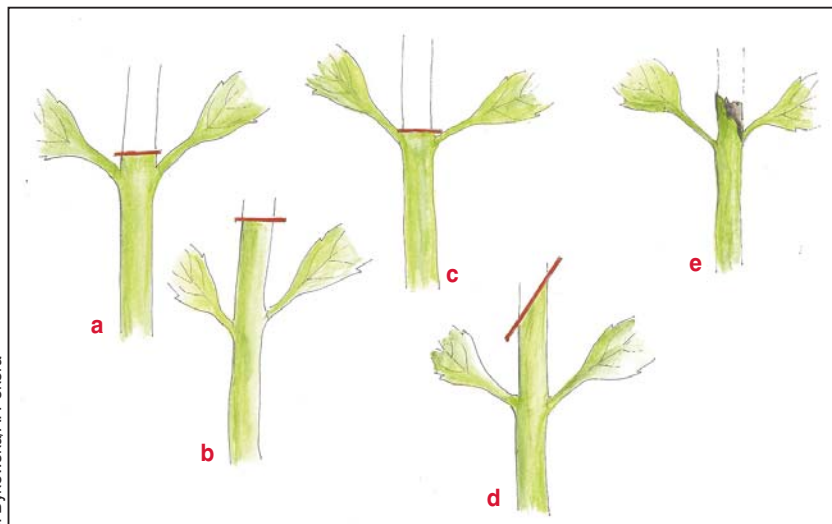
Nożyce ręczne z falistym ostrzem umożliwiają łatwiejsze cięcie

Shutterstock.com/Hursti Photo

Nożyce mechaniczne umożliwiają szybsze i łatwiejsze cięcie

Shutterstock.com/J.Mandic

Technika cięcia pędu: **a** - w sposób prawidłowy (0,5-1 cm nad węzłem), **b** - wykonane za daleko od węzła, **c** - wykonane zbyt blisko węzła, **d** - cięcie zbyt długie i za skośne, **e** - wykonane nieprawidłowo – nierówna powierzchnia cięcia, z nierównymi brzegami rany i uszkodzeniem kory na pędzie

- Cięcie należy wykonywać podczas słonecznej, suchej pogody, ponieważ zmniejsza to ryzyko porażenia roślin przez czynniki chorobotwórcze. Przy stryżeniu żywopłotów z gatunków zimozielonych zaleca się unikanie pogody bardzo słonecznej, aby promieniowanie słoneczne nie poparzyło nowo odsłoniętych liści.

Chcesz wiedzieć więcej?

Czytaj miesięczniki „Działkowiec” i „Mój Ogródek”! W których zawarta jest rzetelna i aktualna wiedza na temat zagospodarowania i pielęgnacji działek. Uwaga, zamawiając teraz pakiet prenumerat obydwu czasopism, zyskujesz 6 miesięcy prenumeraty „Mój Ogródek” gratis, plus rabaty w www.dzialkowiecsklep.pl tel. 22 101 34 34!

Wydawca: Wydawnictwo „działkowiec” Sp. z o. o.

ul. Bobrowiecka 1, 00-728 Warszawa, tel. 22 101 34 00,
www.dzialkowiec.com.pl, www.facebook.com/perfekcyjnyogrod

Wydano na zlecenie KR PZD z siedzibą w Warszawie.

Nakład: 150 tys. egz.
 ISBN 978-83-63544-12-6

Broszurka bezpłatna przeznaczona dla działkowców w PZD